

Bilişsel Psikoloji: Giriş

Doç. Dr. Murat Kurt

Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Psikoloji Bölümü

► Biliş

- Algı, dikkat, bellek, problem çözme, muhakeme, karar verme ve dil gibi zihinsel süreçleri tanımlar.

► Bilişsel psikoloji,

- bilişi bilimsel olarak çalışan/inceleleyen psikolojinin alt alanıdır.

Psikoloji Bilimi Öncesi Bilişsel Psikoloji

- ▶ Donders (1868)
  - Zihinsel kronometre
- ▶ Helmholtz (~1860)
  - Bilinçsiz çıkarsama
- ▶ Ebbinghaus
  - Unutma eğrisi

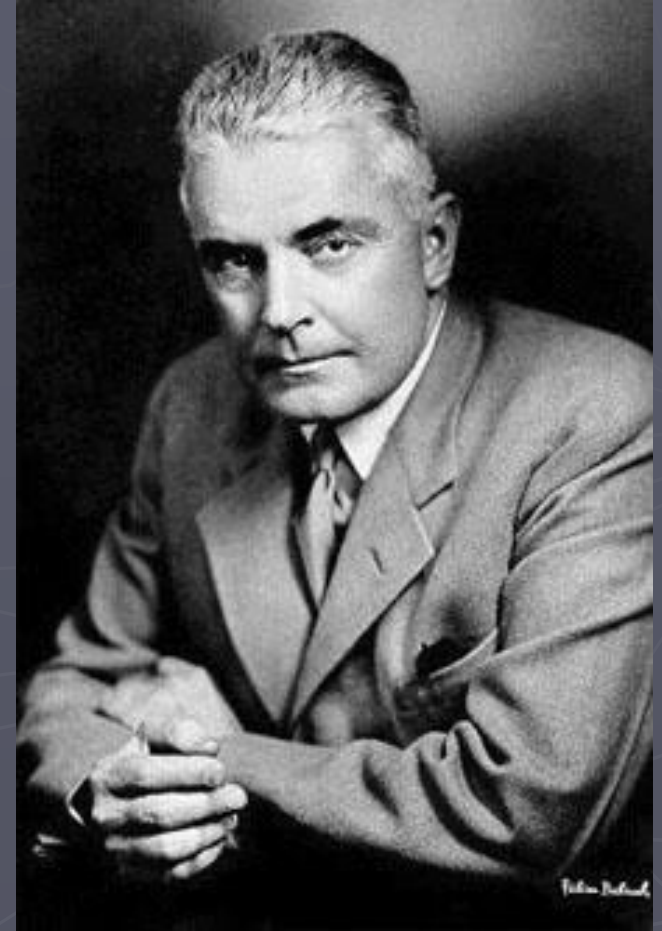
Wilhelm Wundt: İlk psikoloji laboratuvarı (1879)

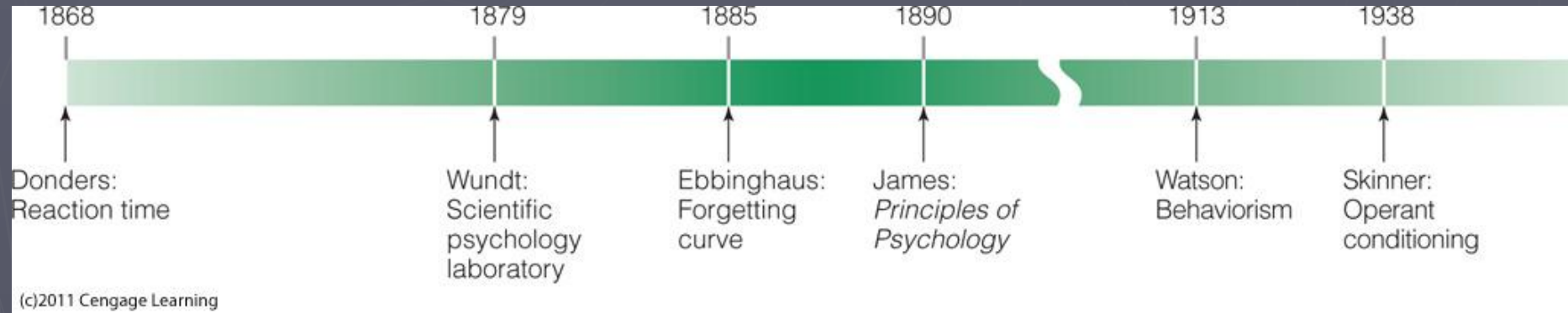
- Yapısalcılık
- İçer bakış yöntemi
- Problem??

Davranışçılığın doğuşu

- ▶ John Watson yapısalcılıkla ilgili iki problemi belirtmektedir
  - Sonuçlar kişiden kişiye aşırı derecede değişkenlik gösterir
  - Sonuçları doğrulamak güçtür

Erken dönem zihin çalışmaları ve davranışçılığın doğuşu

Davranışçılık: S-R

- Pekiştireç olmaksızın öğrenme gerçekleşir mi?
- Edward Chance Tolman (1938)

1886-1959

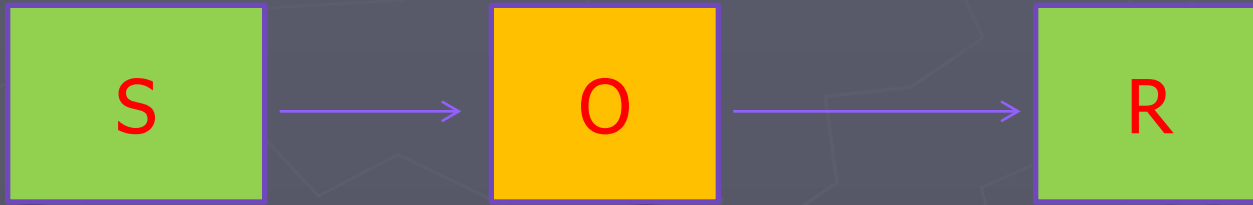
Tolman E.C. & C. H. Honzik (1938). The Action of Punishment in Accelerating Learning. *J. Comp. Psychol.*, 26:187-200.

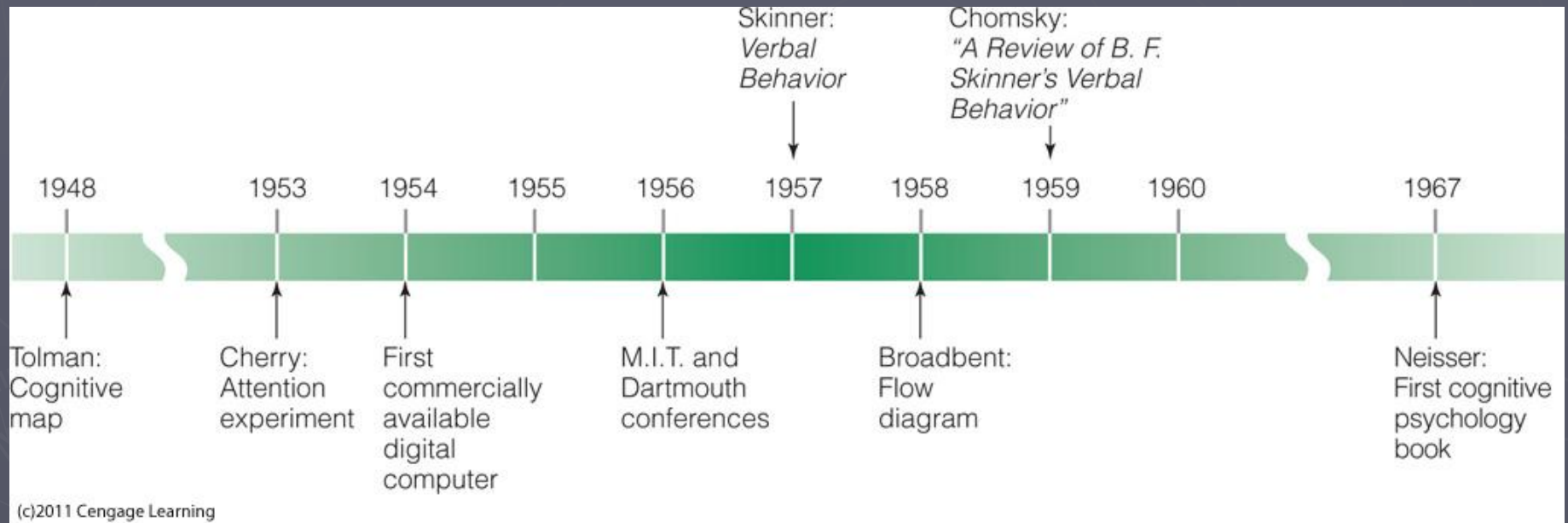
Bilişsel Psikoloji Devrimi

Davranışçılığın “başarısızlığı”

Davranışçılığın çöküşü ve Bilişsel Devrim

Bilişsel psikoloji devriminin öncülleri

- ▶ İletişim teorilerinin ortaya çıkışı
- ▶ Dil bilim çalışmaları
- ▶ Bartlett'in şema teorisi
- ▶ Tolman'ın gizil öğrenme deneyleri
- ▶ Bilgisayar teknolojisi
- ▶ Bilişsel gelişim
- ▶ Bilişsel modeller

Zihin nasıl çalışılabilir?

- Davranışçı yaklaşım
- Fizyolojik yaklaşım

Bilişsel Bilimler

- ▶ Zihni anlamak için disiplinler arası çalışma
  - Psikoloji
  - Bilgisayar bilimi
  - Bilişsel antropoloji
  - Dilbilim
  - Nörobilim
  - Filozof